

УДК.725.8.

Доц. **Северіна О. С.**, асист. **Олійник Т. А.**, асист. **Сіверс М. В.**
Київський Національний університет будівництва і архітектури

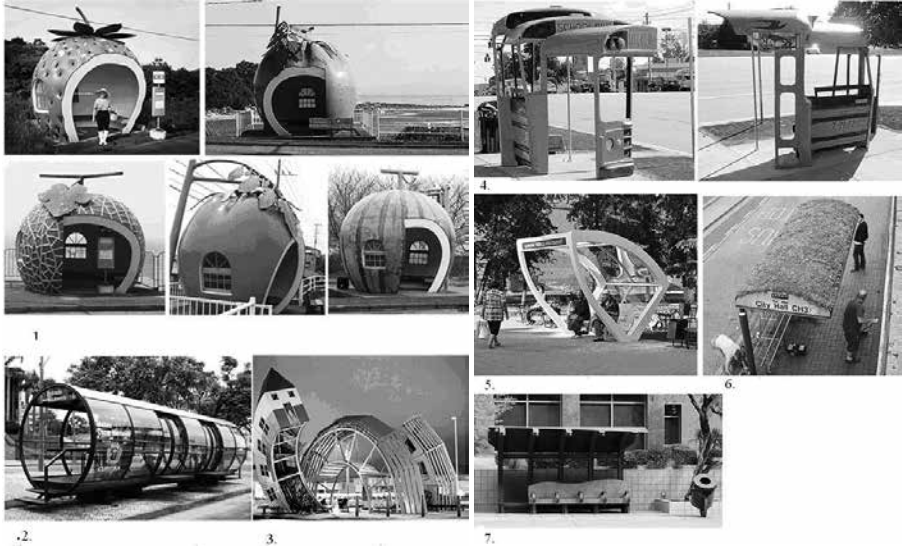
ЗУПИНКА ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

Анотація. Розглянуто загальні положення щодо місця і ролі громадських зупинок транспортних засобів у місті, їх мета та завдання. На основі проектів-прикладів показано на що, в першу чергу, треба звертати увагу при проектуванні таких об'єктів.

Ключові слова: зупинка громадського транспорту, мала архітектурна форма, міська інфраструктура, проектування

Згідно із загальним визначенням, зупинки — це комплекс елементів облаштування, призначений для організації чекання, висадки і посадки

пасажирів маршрутних транспортних засобів. У різних країнах зупинки організуються неоднаково, але скрізь обов'язковою умовою є забезпечення для пасажирів комфортного та безпечного очікування транспорту за будь-яких погодних умов. Задля цього в кожній країні існують визначені обов'язкові нормативи проектування.

Закордонні тематичні зупинки: 1. Японія, «Фруктово-ягідні зупинки»; 2. Бразилія, «Труба»; 3. США «Будинок-автобус»; 4. Лондон, зупинка перероблена із старого автобусу; 5. Англія, сучасна архітектурна форма зупинки; 6. Англія, зупинка з озелененим дахом; 7. США, зупинка зроблена з металу.

Влада різних країн запроваджує виконання заходів для покращення облаштування та благоустрою зупинок громадського транспорту і встановлює найрізноманітніші, часом дивовижні, місця очікування. Огляд існуючих зупинок доводить, що невеликі придорожні споруди можна перетворити на справжні витвори архітектурного мистецтва. Так, наприклад, в одному з районів Лондона зупинка оснащена гойдалками. В інших містах Англії зупинки, що розташовані на тротуарах, де затісно, розгорнуті до проїзної частини заскленими екранами, які захищають городян, що чекають на транспорт, від раптового наїзду. Деякі зупинки мають навіть озеленений дах. У столиці недалекого сусіда Англії — в Копенгагені, одна зі сторін зупинки являє собою трамплін для скейтбордінгу. У Шотландії на зупинках можна з користю провести час — поди-

витись телевізор та відвідати невеличку книгарню. Якщо ж зазирнути за океан, можна побачити, як раціонально підійшов до питання вирішення організації зупинок громадського транспорту Канадський Ванкувер — на одній з них влаштовано справжній гамак. У розвинутих південних країнах світу невід’ємним атрибутом зупинок стає кондиціонер. У Японії можна зустріти зупинки у вигляді фруктів. У багатьох країнах світу зупинки все частіше стають відображенням відомих художніх та анімаційних фільмів, схожі на невеликі будинки або захоплюють екстравагантністю і сміливістю свого художнього задуму.

У спадок від СРСР також залишилось багато зупинок — витворів архітектурної фантазії або витівки. На деяких зупинках немає де сховатись від непогоди: певно автор намагався вразити силою мистецького задуму. Деякі споруди, часом розписані різнокольоровими візерунками, мають у своєму складі навіть розкішні палаци та монументи. Так, на транспортній зупинці в Киргизстані сидить величезний птах, зроблений з бетону, або лежить національний головний убір — здоровенна шапка, під якою власне знаходиться зупинка. В Естонії на зупинках стоять гарнесенькі будиночки з візерунками в національних мотивах. В Україні, у Донецьку на зупинці влаштовано крісла, як на відомій «Донбас-Арені» та використано в архітектурному рішенні спортивні мотиви. А от у Харкові обладнано «арт-зупинки» — тут на зупинці громадського транспорту розміщені театральні афіші та декоративна завіса. Передбачено будівництво тематичних зупинок, що призначені для захисту домашніх тварин.

Все наведене дозволяє вважати зупинки громадського транспорту важливими об’єктами міської інфраструктури, під час створення яких можуть бути втілені всі види мистецтва, що найкраще відобразять фантазію архітектора: скульптура, орнаменти, національні мотиви, театралізація середовища. Злагожене архітектурне рішення дозволить поєднати повсякденну невід’ємну функцію зупинки з оточуючою забудовою, і закласти основу для подальшого гармонійного розвитку міського середовища.

Крита зупинка має забезпечити короткострокове комфортне перебування людей при очікуванні транспорту. Кіоск або павільйон повинні відповідати умовам здійснення торгівельної функції. Суцільна споруда зупинки має являти єдине цілісне архітектурне рішення і гармонійно взаємодіяти з оточуючим середовищем. Окрім того, композиційно і кон-

цептуально відповідати стилю міської забудови і наявному замиському ландшафту.

Робота при проектуванні ЗТ повинна починатися з ретельного вивчення проектного завдання та генерального плану, з виїздом на місцевість, замальовками та фотографуванням існуючої ситуації, навколишніх об'єктів, а також ознайомлення з рекомендованою літературою та вивчення відповідних будівельних норм.

Під час розробці генерального плану ЗТ повинні бути визначені і враховані:

1. принципи планувально-просторової організації зупинки (навколишнє оточення, існуюча забудова, парки, транспортні та пішохідні комунікації),
2. червоні лінії та лінії регулювання забудови,
3. функціональне призначення, параметри забудови, розподіл території згідно з будівельними нормами, державними стандартами і правилами,
4. містобудівні умови та обмеження,
5. система інженерних мереж,
6. порядок організації транспортного і пішохідного руху,
7. порядок комплексного благоустрою та озеленення,
8. у разі наявності, межі прибережних захисних смуг і пляжних зон.

Окрім цього, варто також зважити, що зупинки громадського транспорту мають розглядатись як потенційні точки перетину мереж велосипедного та громадського транспорту. Пошук рішення в цьому випадку може надати додаткові можливості для здійснення цікавої архітектурної ідеї.

Всі інші умови проектування зупинки ЗТ повинні виконуватися згідно з вимогами існуючих законодавчих та нормативних актів, та місцевими правилами забудови населених пунктів (1, 2, 3, 4, 5).

Під час проектування зупинок громадського транспорту (далі ЗТ) і розробці подальших рекомендацій по їх проектуванню слід вирішити наступні задачі: аналіз існуючих оточуючих умов, можливості кооперації зупинок з підприємствами торгівлі або іншими об'єктами малих архітектурних форм. Окремо доцільно виділити перспективу кооперації зупинки ЗТ з функцією торгівлі. Таке поєднання функцій обумовлено, по-перше, можливістю створення зручних додаткових зв'язків інфраструктури повсякденного обслуговування, по-друге, високою вартістю землі міської

території та необхідністю її більш раціонального використання. Подібні рішення можуть сприяти виникненню цікавих архітектурних об'єктів і, разом з тим, забезпечити їх найбільш раціональне поєднання зі стрімким темпом розвитку сучасного міста.

Просторова організація ЗТ, як правило, поєднує в єдиній споруді кіоск (павільйон) торговельного призначення та критий майданчик для очікування транспорту. Пропонується три основні схеми просторової організації зупинки:

- Розміщення зі сторони критого май данчика торговельного закладу (кіоску або павільйону), інше місце займає крита зупинка.
- Розміщення торговельного закладу у центрі споруди, а площу зупинки ділиться симетрично по сторонах.
- Розміщення зупинки перед торговельним закладом. У цьому випадку прохід до торговельного павільйону здійснюється крізь територію зупинки.

Схема рішення плану	Варіант фасаду	Схема рішення плану	Варіант фасаду
	  		
			

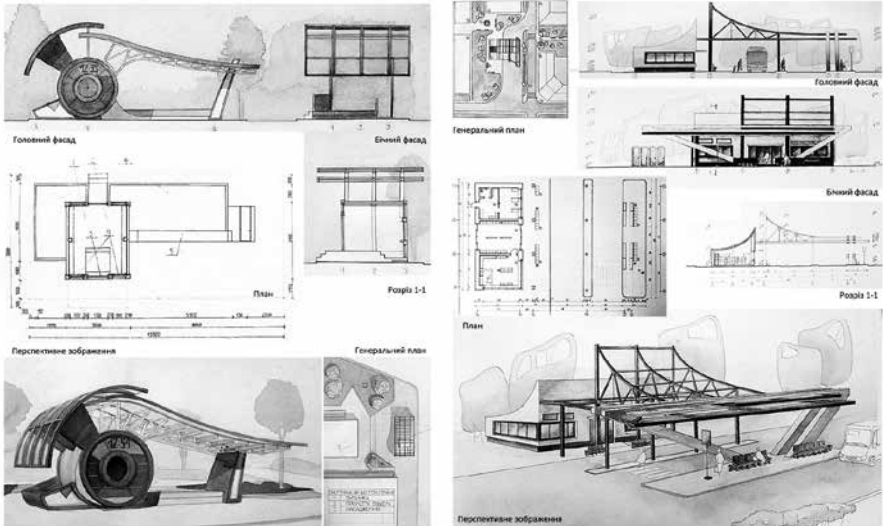
Під час вибору конструктивних рішень, будівельних матеріалів та окремих конструктивних елементів для споруди ЗТ, треба брати до уваги не тільки забезпечення надійності та економічності будівлі, але й архітектурну виразність об'єкту.

Для фундаментів павільйонів можуть бути використані залізобетонні блоки, бутовий камінь, бутобетон. Фундаментом під кіоски може слугувати залізобетонна плита завтовшки 40-50см. Для несучих та огорожуючих конструкцій — монолітний залізобетон, цегла, метал, дерево, вироби з пластмаси та скла.

Кіоски можуть бути змонтовані з типових панелей, де використані різноманітні види пластику та внутрішній утеплювач.

Для покриття — збірні залізобетонні плити, або оболонки, листи склопластику, рулонні покрівельні матеріали. Підлога — з бетонних плит, природного каменю, елементів тротуарної плитки ФЕМ.

На малюнках нижче приведено проектні пропозиції зупинки класичної функціональної схеми в сучасних пластичних формах із залізобетонних тонкостінних оболонок, і більш складний комплекс ЗТ, що включає власно зупинку, а також споруди технологічно поєднані з нею, безпосередньо через просторове рішення. Це вже не зупинка, а невеличка станція громадського транспорту з обслуговуванням.

Література:

1. ДБН В.2.3-5-2001 «Споруди транспорту. Вулиці та дороги населених пунктів», Держбуд України Київ 2001
2. ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень» зі змінами.
3. ДБН В.2.3 — 15: 2007 «Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів». Міністерство будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України., Київ, 2007р.

4. КДП-204/12 Україна 240-95, Правила розміщення та обладнання зупинок міського електро та автомобільного транспорту.
5. ДБН В.2.3-4:2007. «Споруди транспорту. Автомобільні дороги». Київ Мінрегіонбуд України 2007

Аннотация. Рассмотрены общие положения относительно места и роли общественных остановок транспортных средств в городе, их цели и задачи. На основе проектов-примеров показано на что, в первую очередь надо обращать внимание при проектировании таких объектов.

Ключевые слова: остановка, малая архитектурная форма, городская инфраструктура, проектирование

Annotation. The article describes the general provisions regarding the place and role of the public transport stops in the city, their goals and objectives. On the basis of projects-examples illustrated in what primarily must pay attention in the design of such objects.

Keywords: transport stop, small architectural form, urban infrastructure engineering.